

A legnehezebb az üvegfestés volt. ebben nem tudtam segíteni, csak kíváncsian néztem, amint az üveg másik oldalán a megannyi, láthatatlan titok megelevenedett. Leginkább a Rákóczi búcsúja a hazától című festményt vásárolták. Még Rákóczi hazatérését is megfestette, ahogyan a trónján ül, felkötött karral, mellette felesége, a táj őszebe vegyülő, a háttérben három ló, a fehérről akkor száll le Barcsay. Senki nem mondta meg neki, hogy a fejedelem sohasem tért haza. A hitét nem akarták megtörni. Télen parasztkucsmát varrt eladásra, apámmal ketten nem győztük túbe fűzni a cérnát. Nyáron haza járt Székre, nagyanyámhoz - akkor még nem dolgozott az üvegyárban - , tulipános ládát vagy karosszéket festett, gyöngyvirágos tálost és belé világos tányérokat. Eladásra varrt és rajzolt nagyanyám, Kocsis Rózsának hívták őt is. A széki varrottasok című könyv egyik képén felvillan arca, amint a rámán a varrást mutatja.

1985-ben lebontották a családi házunkat a szisztematizálás (városrendezés) keretében, megkaptuk a ház értékének hatodát. Beköltöztünk a vár mellé két szobába, harmadik lakónak egy olyan állami házba, amely negyventől negyvennégyig olajgyárként működött, s még szerencsénk is volt, mert ötvenen is pályáztak, hogy elcseréljék rá lakótelepi lakásukat.

Nagyon elkalandoztam a mezőségi szívgödreken - s édesanyámnak még nem kívántam semmit; s vajon egyáltalán beteljesül-e a kívánság, ha fiáé, ha Istené. ha csak álom ? Bensőmben bokrosodnak jókívánságaim, valamiféle elégtétel kellene sugallni a távolba, s valahogy úgy kéne szeretni anyánkat, a feleségeket, hogy szinte belepusztuljunk ebbe ezen a nyomtalan, locspocsos tavaszon, s zaklatott mélyünkben, agyunkban, legalább hóvirágfolt-örömök maradjanak Anyák Napjától Anyák Napjáig.

Juhos-Kiss János

Anyák napján

(levél)

Drága édesanyám, anyai szereteted átölel:
ezer kilométer ellenére is jól vagyok.

Ne aggódj miattam, szófogadó fiad maradtam:
elfogadom az embereket olyannak, amilyenek,
mert mindenkiben van valami tisztelni való,
igen, édesanyám, de ha minden kötél szakad...
jó, beérem azzal ami anyai szeretetedből eredt,
szerelmem még nincs, de akárcsak most arcodon,
gondolatban arcán is végigsimogatok.

Tiszta lélekkel élek, a munkám könnyű,
a tanulás megy, az árral szemben tova-
szárnyalok, az éjjel is szépet álmodtam...
tudom te itt is a szívembe látsz.

mosolyod elhessegeti hálám... de érzed ?
megpusztítottam arcodat s kérem az Istent is,
hogy mind a két kezével most és mindig

áldjon és óvjon,
sokszor ölel, puszil, szerető fiad:

János

Budapest, 1990. május és most

<><><><>

1996. október 11-én a Fővárosi Örmény Klub és a Magyar Építészek Szövetsége közös rendezésében nyílt meg Vákár Tibor Ybl-díjas okleveles építésmérnök és képzőművész Örmény építészet c. kiállítása a Magyar Építészek Szövetsége Kós Károly termében. Emlékezve ezen nagyszerű kiállításra - melyet a Duna Tv is megörökített -, valamint annak apropójából, hogy Vákár Tibor május 14-én töltötte be 89. életévét, kívánunk a Mesternek - úgyis mint az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület alapító és elnökségi tagjának - még hosszú, termékeny életet, fáradhatatlan tenniakarást az életminőség jobbítása, a szülőföld és a haza szeretete példamutatása céljából jó egészségben, szeretett családjában körében.

Köszöntésképpen álljon itt dr. Guzsik Tamás építész (BME Építészettörténeti Tanszék) előadása a kiállítás megnyitása alkalmából.

Vákár Tibor "Örmény építészet" c. kiállításának megnyitására (MÉSZ Székház, 1996. okt. 11)

Tisztelt Megjelentek, Hölgyeim és Uraim !

"Minden jó adomány és minden ajándék fölülről van, a Világosság Atyjától száll alá, akiben nincs változás, még árnyéka sem a változásnak." (Jak. 1, 17.)

Vákár Tibor alkotásait, az örmény földről, örmény építészetéről megfogalmazott hitvallását nézve önkéntelenül is Jakab apostol idézett sorai jutottak eszembe. Bibliái földet (Noé földje), tájat, szakrális építészetet szemlélve talán nem idegen ez a gondolat. A fény ismerete, szeretete, térformáló és szimbolikus szerepe nyomon követhető a legegyszerűbb, legkorábbi kis örmény templomokban épp úgy, mint a nagy kolostorok bonyolult, misztikus tereiben. A hagyományörzés, az időtlenségre való törekvés pedig olyan magatartásforma, mely szinte másfélezer éven át meghatározta az örmény építészetet. Templomokról lévén szó ez egyértelmű utalás a tartalomra, az örök Fényre, a transzcendens Változatlanságra. Erről az "Évszázadokon át őrzött szellemiségről" pár éve Vákár Tibor maga nyilatkozta az "Armenia" c. kolozsvári újságban (1993/4. sz.):

"Nagy szellemi kohéziót, átütő jelleget és karakter-fenntartó erőt hordoz magában az örménység, miként a világban szétszórt nemzet-töredék. Mint a világon az elsők között megkeresztelkedett nemzetnek, az örményeknek is az istenhit a főtulajdonsága: örmény és istenhívő egy fogalom !" - eddig az idézet.

Vallási elkötelezettsége, hagyománytiszteletre nagy szükség volt a mindig is ütközőpontban lévő örmény földön. Róma és Bizánc, a Perzsa birodalom és az Iszlám világ, Oroszország és Törökország között őrlődve a történelem bőven adott volna